

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

СЕКЦІЯ 17. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗЕМЕЛЬНОГО, АГРАРНОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА

<i>Харитонова Тетяна Євгенівна</i> РОЗВИТОК ДИСЦИПЛІН КАФЕДРИ АГРАРНОГО, ЗЕМЕЛЬНОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	716
<i>Гавриш Наталя Степанівна</i> ДОСВІД ВЕЛИКОБРИТАНІЇ У ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ В УКРАЇНІ	718
<i>Григор'єва Христина Антонівна</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АГРОПРОТЕКЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	720
<i>Годованюк Андрій Йосипович</i> КРИТЕРІЇ РОЗМЕЖУВАННЯ СУДОВОЇ ЮРИСДИКЦІЇ У ЗЕМЕЛЬНИХ СПОРАХ	722
<i>Заверюха Марина Михайлівна</i> ЩОДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ІНВАЗІЙНИХ ВИДІВ ДЕРЕВ В УКРАЇНІ	724
<i>Канівець Людмила Анатоліївна</i> ЩОДО ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ЗАХИСТУ ПРАВА НА ЕКОЛОГІЧНУ ІНФОРМАЦІЮ	726
<i>Karakhanian Karuna</i> ELECTRONIC SALE OF LANDS AND RIGHTS TO THEM AS A MANIFESTATION OF DIGITALIZATION OF LAND LEGAL RELATIONS	728
<i>Платонова Євгенія Олегівна</i> ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	730
<i>Валянська Тетяна Петрівна</i> СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ПОЗАСУДОВЕ», «ДОСУДОВЕ» ТА «АЛЬТЕРНАТИВНЕ» ВИРІШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ СПОРІВ	732
<i>Слепньова Катерина Вадимівна</i> ПРИНЦИПИ ВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ В УКРАЇНІ	735

СЕКЦІЯ 18. ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

<i>Шамша Ігор Володимирович</i> ФІЛОСОФІЯ МЕДІЙНИХ ПРАКТИК: КОНЦЕПТУАЛЬНІ КОНТУРИ	738
<i>Аксьонова Віра Ігорівна, Алексєєнко Анастасія Андріївна</i> ВПЛИВ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА АНТРОПОЛОГІЗАЦІЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СУПЕРЕЧЛИВИХ АСПЕКТІВ ТЕХНОГЕННОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ	740
<i>Єременко Олександр Михайлович</i> ПРИНЦИПИ СПОЛУЧУВАНOSTІ ПОЗИЦІЙ В ЦІЛІСНОМУ ФІЛОСОФСЬКОМУ СВІТОГЛЯДІ	742
<i>Smaznova Iryna</i> LAW & FORGIVENESS	744
<i>Капустіна Надія Борисівна</i> ЦИФРОВИЙ ПРОСТІР: КОНФЛІКТОГЕННИЙ АСПЕКТ	746
<i>Крижановська Тетяна Олександрівна</i> ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ ДЖ. РОУЛЗА	749
<i>Токар Людмила Вікторівна</i> КІЛЬКІСНИЙ ВИРАЗ КВАНТОРІВ ІСНУВАННЯ. АНАЛІЗ АСПЕКТІВ ЗАВДАНЬ ТЗНК	751
<i>Котовська Анастасія Вікторівна</i> ВПЛИВ АГНОТОЛОГІЇ НА РОЗВИТОК ПРАВОВИХ СИСТЕМ	753

СЕКЦІЯ 19. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВИХ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ

<i>Кормич Людмила Іванівна, Краснопольська Тетяна Миколаївна</i> БРЕНДИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУТІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ	756
<i>Вітман Костянтин Миколайович</i> ВПЛИВ ПОЛІТИЧНИХ РЕЖИМІВ ГЕОПОЛІТИЧНИХ АВТОКРАТИЧНИХ ЦЕНТРІВ НА ЕТНОПОЛІТИЧНУ СФЕРУ КАЗАХСТАНУ	758
<i>Мамонтова Елла Вікторівна</i> ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО КУРСУ УКРАЇНИ	760
<i>Завгородня Юлія Володимирівна</i> СУЧАСНА АДАПТАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ У КІБЕРПРОСТІР	763

СУЧАСНА АДАПТАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ У КІБЕРПРОСТІР

В умовах повномасштабної війни, яка проявляється в затяжному характері назрівають кризові питання та тригерні реакції на політичні дії, які в звичайному політичному процесі могли залишитись на рівні інцидентів та не розвиватись в якості конфлікту. Проте, військова агресія, психологічна нестабільність та інформаційна невідповідність реальній військово-політичній ситуації, викликає певну токсичну реакцію на дії правлячої еліти.

Така ситуація демонструє нашарування невирішених конфліктів в політичній площині, маніпулятивні питання щодо легітимності політичної влади та дестабілізацію політичної системи. Розуміння великих суспільних невдоволень, кризи в політичній площині та суспільної пригніченості проявляється в публічній декламації особистісного відношення до політичних процесів. В цифровізованому світі прояв індивідуальної позиції відбувається через кібернетичний простір, що супроводжується можливістю бачити байдужість або активність суспільства щодо політичних процесів.

Українське суспільство стає титаном масштабного перевтілення з великими небезпеками та ризиками в надскладний військовий період. Так, на думку авторського колективу Л. Кормич, Т. Краснопольської та Ю. Завгородньої «цифрова трансформація, яка відбувається в сучасних умовах, активно впливає на сферу національної безпеки. З одного боку, він виступає фактором, що сприяє національній безпеці, оскільки підвищує ефективність державного управління, і, будучи основним рушієм реформ у цій сфері, трансформує систему державної політики, призводить до розширення політичної участі громадян, а отже, демократизує суспільне життя. З іншого боку, цифрова трансформація створює кілька нових загроз національній безпеці, а саме в економічному, соціальному та інформаційному просторі. Це сприяє цифровій політичній ізоляції, переміщенню політичної активності в цифрове середовище та появі нових віртуальних нетрадиційних форм політичної участі, розвитку кіберзагроз та кібератак тощо» [1, с. 30].

В сучасному кібераспекті політичних конфліктів значну роль відіграє низький рівень контрольованості процесів взаємовпливу в кіберпросторі. Адже, з розвитком безпекових складових розвивається і рівень винахідливості кібератак, що демонструє ріст інформаційно-кібернетичних технологій з низьким рівнем політичного врегулювання даних питань. Так, динаміка «зростання світового ринку кібербезпеки у 2004 р. оцінювався в 3,5 млрд доларів, у 2011 – в 64, у 2015 – в 78, а в 2017 р. – вже в 120 млрд (приріст у більш як 34 рази). І ця динаміка стає все виразнішою. У 2020 р. обсяг світового ринку кібербезпеки становив 162,5 млрд доларів із перспективою зростання до понад 418 млрд до 202844, що відповідає сукупному середньорічному темпу зростання 12,5 %, і більш як у 10 разів перевищує темпи приросту ринків ІКТ і послуг, що постачаються цифровим способом» [2; 3].

Такі тенденції зростання витрат на безпеку кіберпростору – підтверджують факт значної загрози кіберзлочинності. Тому, конфлікти в кіберпросторі позиціонуються в якості негативного елементу. А безпосередньо політичні конфлікти в кіберпросторі реалізують боротьбу суб'єктів політики в латентний спосіб без чіткої персоналізації, проте з негативними наслідками для опонента та суспільства в цілому. Оскільки, шкода завдана політичному опоненту, може бути розрахована в якості витрат кожного пересічного громадянина.

Так, до прикладу «у травні 2021 р. через атаку шкідливого програмного забезпечення зупинено роботу найбільшої американської трубопровідної системи Colonial Pipeline, в результаті чого президент США Джоозеф Байден оголосив надзвичайний стан, а компанія заплатила хакерам 4,4 млн дол. у криптовалюти за відновлення роботи» [4]. В даній атаці кіберфахівцями був помічений російський слід, що створює власне уявлення про політичний чинник еконо-

мічних втрат американської компанії, яка через такі витрати буде вживати усіх заходів щоб повернути втрачені кошти. А тому, як наслідок витрати покладуть на звичайних громадян, які сплачують податки для функціонування держави.

Фундаментальні знання про політичний конфлікт вдало трансформуються в кіберплощину проте мають свою специфіку у формі цифровізації життєво-важливих процесів. Політичне протистояння може проявлятися у формі атак на ресурси політичних партій, окремих політичних діячів і об'єкти критичної інфраструктури з метою проголошення політичних вимог. Такі атаки допомагають вплинути на розвиток демократичних процесів, що мають суспільно-політичне значення.

Разом з тим, у політичному конфлікті в кіберпросторі варто шукати позитивні аспекти, а саме постійний процес розвитку що потребує удосконалення системи глобальної кібербезпеки, політичного діалогу на світовому рівні, адже процес переформатування життєвих процесів в кіберпростір стає ще більш активним, а з розвитком штучного інтелекту та запровадженням його в діяльності знизить рівень використання загальновідомих елементів взаємодії.

Сучасний світ готує нові виклики для людей через кібертехнології, які цими ж людьми придумані в якості корисних експериментів щодо швидкості, зручності, комфорту та безпеки, але разом з цим незахищеністю, безвідповідальністю та не прогнозованістю розвитку подій.

Список використаних джерел

1. Kormych L., Krasnopolska T., Zavhorodnia, Yu. Digital Transformation and National Security Ensuring. *Evropsky Politicky Pravni Diskurz*. 2024. Vol. 11. Iss. 1. P. 29-37. URL: <https://doi.org/10.46340/eppd.2024.11.1.4>
2. Ross A. Want job security? Try online security. *Wired*. 25 April 2016. URL: <https://www.wired.co.uk/article/job-security-cybersecurity-alec-ross>
3. Global Cybersecurity Market Size to Grow at a CAGR of 12.5% from 2021 to 2028. *Quince Market Insights*. 17 March 2021. URL: <https://www.globenewswire.com/en/news-release/2021/03/17/2194254/0/en/GlobalCybersecurity-Market-Size-to-Grow-at-a-CAGR-of-12-5-from-2021-to-2028.html>
4. Biden Says Russia Has «Some Responsibility» In Pipeline Ransomware Attack. *Radio Free Europe*. 10 May 2021. URL: <https://web.archive.org/web/20210512233023/https://www.rferl.org/a/fbi-confirms-darkside-hacker-group-pipelinecyberattack-russia/31248174.html>

Ключові слова: політичний конфлікт, кіберпростір, повномасштабна війна, цифровізація, політичні процеси.
Keywords: political conflict, cyberspace, full-scale war, digitalization, political processes.

Сушко Анатолій Іванович

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри політичних теорій, кандидат історичних наук, доцент

Прохоренко Аліна Марленівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри політичних теорій, доктор філософії з політології

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РАМКАХ ДЕМОКРАТИЧНОГО ТРАНЗИТУ

Сутність політичних технологій рідко пов'язують в суспільній свідомості з політичною практикою і найбільш щільно їх пов'язують з активацією виборчих кампаній, технологіями політичного маркетингу і PR. Це недалеко від істини, тому як саме в процесі виборчих кампаній відбувається